

Nakladnik: Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda

Starčevićeva 8, 35000 Slavonski Brod

Za nakladnika: Branimir Pešut

Autor teksta i likovnog postava: Dajana Breznik

Autori izložbe: Dajana Breznik, Miroslav Bjelobrk

Fotografije: Iva Kekez

Tisk: Intergrafika TTŽ, d.o.o., Zagreb

Oblikovanje kataloga: Marina Ljubanović

Naklada: 150

studeni 2016.- siječanj 2017.

Spomen-dom Dragutina Tadijanovića
Starčevićeva 8, Slavonski Brod.

Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda

Poezija totalne
ljubavi

Poezija totalne ljubavi

Spomen - dom Dragutina Tadijanovića je dom njegovih djela u svakom smislu te riječi; život koji živi punim plućima iako srce njegova pokretača ne kuca već više od devet godina. No, svako slovo je tu; pjesme uz koje su se ljubavnici zaljubljivali, novi entuzijasti zaljubljivali u poeziju, stari prijatelji rastajali.. Svjesni činjenice da sama djela žive svoj život u poklonicima njegove poezije a koja se nerijetko manifestira kroz emocije, uvijek je zanimljivo vidjeti opipljiv dokaz rađanja i stanovanja tih malih čarolija. Dragutin Tadijanović, dugoživući bard hrvatskog pjesništva, hrvatsku književnost zadužio je sa 524 pjesme, u 30 sabranih zbirk, u 3 izdanja petoknjžja sabranih djela. Četiri i pol tisuće stihova, otisnutih u nakladi koja ide gotovo do četvrt milijuna primjerka, započele su svoj život 1918. u Peru trinaestogodišnjaka; i od tada su se samo nizale idućih 87 god.

Iako je prihvatio izazove ne samo novih tema već i oblike („gluhi soneti”, haiku), Tadijanović je u osnovi ostao vjeran svojim polazištima. Pojavivši se u književnosti dok su pjesničkom scenom odjekivali zvukovi različitih modernizama (ekspresionizam, nadrealizam, futurizam), Tadijanović se opredijelio za intimne i zavičajne teme; u slobodnom stihu i slobodnom ritmu - dvjema možda najčešćim karakteristikama njegova pjesništva - on stvara pjesme pune sadržaja i samog života. I sam je govorio da ne izmišlja temu, nego jednostavno polazi od slika koje vidi u prirodi ili duhu, te da su mu nerijetko odbojne one pjesme u kojima prazne zvučne rime stvaraju ugođaj.

„Ne izmišljam temu apstraktno; naprsto vidim, u duhu i u prirodi, konkretne slike i one onda međusobnim svojim odnosom prave takozvani sadržaj, ili čak fabulu, čuvajući u sebi također immanentni dubli smisao“, svojedobno je u razgovoru s V. Pavletićem istaknuo Tadijanović.“ (Ante Bikić: Tadijanović u čitankama za osnovnu školu, Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1991.- 2007., ŠK, 2007, str. 63)

Tadijanovićeva poezija je jedinstvena i autentična. Svojom jednostavnošću i neposrednošću ona je duboko se duboko senzibilizira u čitatelju. Uz slobodni stih, neposrednost u izrazu, te snažnu osjećajnost i spontanost, možemo reći da su najprepoznatljivije osobitosti Tadijanovićeva pjesništva i lirska mekoća te iskrenost.

Tadijanović u svojoj poeziji ostvaruje snažnu lirsku atmosferu. On običnim, jednostavnim lirskim elementima postiže jednostavnost poetske radnje, ostvaruje tople emocije i spontanim zanosom pjesnika za naoko sitnim lirskim raspoloženjima oblikuje ih u snažnu lirsku suštinu. „Ako bi se i jedno pjesništvo moglo pojednostavljeni okarakterizirati samo jednom riječju, onda bi ta ključna riječ u Tadijanovića bila upravo - čarolija. Čudo njegove poezije ili „čar Tadijanovićeve lirike“ (Šoljan) upravo je u sposobnosti da životnu običnost preobrazi u pjesnički realitet.“ (Mirjana Jurišić: Knjiga puna čarolija, Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1991.- 2007., ŠK, 2007., str.55)

U Spomen - domu snivaju svi ti stihovi, a ovaj put izloženi su ne svi, ne ni najbitniji - već oni u nekom svom zlatnom presjeku. Kronološki.

„Spremajući zbirku pjesama, našao sam se u nedoumici prema kojem mjerilu sačiniti izbor: da li po temama ili po srodnosti ili po vremenskom slijedu. Pitanje sam iznio Tadiji. „Prema vremenskom slijedu“ - bila je njegova pre-suda, njegov pravorijek. Slijedilo je i obrazloženje: „Pjesma je srasla sa svojim vremenom. Pjesme nastale u jednom vremenu su vršnjakinje. Međusobno nevidljivo povezane. Takove ih treba povesti u svijet. Sve drugo je sila nad pjesmom.“ (Ivan Golub: Iz knjige poučaka, Tadijanovićev poučak, Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1991.- 2007., ŠK, 2007., str. 24)

Stoga i ovaj izbor kreće od prve: „Lirike“ - omalene, ali poetski bogate knjige, preko antologijskih i nagrađivanih zbirk „Prsten“ i „Kruh svagdanji“ sve do „Čarolije“ - retrospektive njegova pjesništva koje traje desetljećima. I to je ono što izdvaja ove primjerke istih tih razasutih po knjižnicama diljem svijeta: uzete s Njegovih polica, Njegovi stihovi od koji su svi prošli kroz Njegove ruke, nerijetko sa posvetom i to najčešće svojoj Jelici, studentici povijesti umjetnosti koju je upoznao na jednom putovanju u Zagreb, oženivši ju 1939. god i s kojom je proživio veliki dio svoga života do njezine smrti. Otmjena crta sentimentalne ljubavi u Tadijanovića se stalno ponavlja, posebno u pjesmama supruzi Jeli, Javoru, kako je često naziva. Ljubav i smrt kod Tadijanovića su važni motivi i trajna uporišta. Ljubav je ta središnja inspiracija koja ga prati od najraniјeg stvaralaštva, s njom stupa na pjesnički tron, ona

je ta koja je nadahnula njegove mladenačke stihove. No, uz taj mladenački zanos javlja se i svijest o prolaznosti i smrti; i ako u prvom razdoblju premoć dajemo ljubavi, u kasnijem stvaralaštvu, nakon 1953., premoć svakako preuzima smrt. Možda je prekruto podijeliti Tadijanovića na te dvije teme, no „...te dvije suprotnosti se potiho uzajamno prate. Ponekad je izraženija jedna, ponekad snažnija druga; naizmjencično se dopunjaju i slijede, nadahnjuju nemirne misli i osjećaje. Susrećemo ih odvojeno i povezano u različitim nemirnim promišljanjima.“ (Drago Šimundža: Pjesnički svijet i religiozne tišine D. T., Zbornik radova o Dragutinu Tadijanoviću 1991.- 2007., ŠK, 2007., str.68)

Pisati o umjetnosti Tadijine riječi zapravo je neiscrpno vrello, a da to nisu prolazne pjesme lakih ritmova i niza riječi zapravo i dokazuju brojna izdanja njegovih zbirk, jer to su pjesme kojima se uvijek vjerno vraćaju ljubitelji poezije. Posjetitelji ove izložbe, osim izabranih zbirk pjesama, imat će priliku vidjeti i nagrade koje su za svoju izvrsnost i umjetnički izričaj dodijeljene pojedinim zbirkama ali i samoj riječi Tadijanovićeve poezije.

Jer mnogi odu tiko - ali ne i naš Tadija! Iza njega su ostale emocije i riječi: „Poezija je dio mog života; iza riječi ja se otkrivam“; znao je reći.

„Moja je poezija izraz moga života; ostanem li, ostanem li po njoj.“

O, itekako si ostao, naš Tadija! Zlatnim slovima upisan.

Dajana Breznik

Jelici Drago,

Srcu moga srca,
i danas kao i davno
posvećujem ovu knjigu
za zajedno sa mnom i s njom
počiniš dojnjeka
u moja Gajevoj

Tadija

4. XI. 1985.

